

A minőségbiztosítási rendszer bevezetésének alapelvei az EMTE-n 2005

I. Preambulum

A 21. század társadalmának léte, fejlődése a tudástól, az ismeretek minél szélesebb elterjedésétől és ezeknek a társadalom érdekeinek szolgálatába állításától függ. Az EU országainak vezetői, különböző szakmai és politikai szervezetei számos dokumentumban foglalkoztak az európai országokban folyó oktatás minőségi és szervezeti kérdéseivel. Ezek nyomán létrejött a „Bologna-folyamat”-ként ismert, az „európai felsőoktatási tér” kialakítását célzó átfogó program, mely által Európa visszanyeri versenyképességét a világtérben, és azt hosszú távon meg is tudja tartani. E folyamat egyik összetevőjeként került bevezetésre az egységes európai kreditátviteli rendszer, a két, illetve háromciklusú egyetemi képzés, illetve az egységes felsőoktatási minőségbiztosítást szabályozó rendelkezések. Ez utóbbi kérdésben az EU tagországai és társult országainak oktatási miniszterei 2005. május 18–19-én Bergenben fogadtak el fontos ajánlásokat.

Románia, követve az európai felzárkózás célkitűzéseit, részt vett a fontos tanácskozásokon, magáévá tette azok célkitűzéseit, és a felsőoktatási reform során folyamatosan alakítja ki a vonatkozó szabályozásokat. Minőségbiztosítás témakörben Románia kormánya a 75/2005.07.12-i sürgősségi kormányrendeletben szabályozza az oktatási intézmények, köztük az egyetemek tevékenységét. Ezt megelőzően az Oktatási Minisztérium rendeletben (3928/2005.06.21) határozta meg az egyetemek ez irányú feladatait.

Alapítványi közlöny szerint a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem az európai értékek közvetítését felvállaló felsőoktatási intézményként jött létre. Így az oktatás megszervezésében a kezdetektől fogva a kreditrendszerű képzést alkalmazta, és 2005 őszétől áttért a kétféle képzésre, alapképzési szakok létrehozásával, a törvényes rendelkezéseknek megfelelően. Továbbá, a vonatkozó dokumentumok és szabályozások szellemében és előírásainak megfelelően az EMTE kidolgozza saját minőségbiztosítási rendszerét.

II. Minőségbiztosítás alapelvei az EMTE-n

Az EMTE-n létrehozandó minőségbiztosítási rendszerrel el kell érni azt, hogy:

- Az egyetem megfeleljen az európai uniós elvárásoknak, kompatibilitási feltételeknek.

- A tantervek olyan színvonalú oktatást tegyenek lehetővé, hogy a végzetek állják meg helyüket a hazai vagy EU-országok munkahelyein.

- Az oktatók didaktikai munkájukkal párhuzamosan, és azzal összhangban álló kutatómunkát végezzenek, és vegyenek részt hazai és nemzetközi pályázatokban, tudományos rendezvényeken.

- Minden tevékenység arra irányuljon, hogy a szakok, karok és egyetem tegyenek eleget az akkreditációs feltételeknek a törvény által előírt időpontban.

A fenti célok megvalósítása érdekében

- Meg kell határozni a minőségellenőrzés mutatóit (indicatori de performanță).

- Az egyetemen minden oktatással és kutatással foglalkozó egység vezetőjének (tanszék, kar, egyetem) biztosítania kell az általa vezetett részlegben vagy bizottságban a minőségbiztosítás tekintetében reá háruló feladatok megvalósítását. E célból minden alegységben és egységben kidolgozásra kerül egy minőségbiztosítási program, melynek végrehajtását folyamatosan nyomon kell követni. Az egyetem minőségbiztosítási programját a Szenátus hagyja jóvá. Az alegységek minőségbiztosítási rendszere nem tartalmazhat az egyetem szenátus által elfogadott programmal ellentétes célkitűzéseket. A szenátus által elfogadott minőségbiztosítási szabályozók kötelezően alkalmazandók a karok és tanszékek esetében.

- Az egyetem diákjait, diákszervezeteit be kell vonni a minőségellenőrzési rendszerbe.

- A lehetséges munkahelyek vezetőit (konzultációs szinten) véleménynyilvánításra kell felkérni.

- A minőségbiztosítási rendszer célkitűzéseit, megvalósításait, a monitorizálási folyamat eredményét közzé kell tenni.

III. Minőségi mutatók (indicatori de performanță) az EMTE-n

1. A hallgatók felkészültségére és felkészítés minőségére vonatkozó mutatók
 - a. a hallgatók tudásszintje a beiratkozáskor;

- b. a hallgatók származása régiók, társadalmi szint szerint;
 - c. a felvételin való jelentkezés mértéke (jelentkezők száma/helyek száma);
 - d. a lemorzsolódás mértéke (I., II., III., IV éveken);
 - e. milyen módon szokják meg a hallgatók az áttérést a középiskolai rendszerből az egyetemibe;
 - f. milyen mértékben tudnak elhelyezkedni végzettjeink
 - szakmájukban,
 - szakmájukhoz közeli munkakörben;
 - g. milyen a hallgatók idegennyelv-tudása a beiratkozáskor, illetve a négy féléves nyelvoktatás után;
 - h. milyen mértékben sajátítják el hallgatóink egyetemi tanulmányaik során az információszerzés mai eszközeit, milyen mértékben igényli az egyetemi program a számítógépes tevékenységet;
 - i. milyen mértékben képesek végzettjeink a kritikai gondolkodásra, a lehetőségek osztályozására, az egyetemen szerzett ismeretek-készségek alkalmazására a felkínálkozó munkahelyeken;
 - j. a továbbtanuló hallgatók aránya (MSc, PhD).
2. Az oktatási programok minősége, ideiglenes működési engedély, akkreditációs feltételek, kétciklusú képzés
- a. A szakok előkészítése az ideiglenes működési engedély megszerzése.
 - b. Az akkreditációs feltételek pontos ismerete minden szak esetében, ezek megvalósításának lehetőségei.
 - c. A Bologna-rendszerű kétciklusú egyetemi képzés I. ciklusa tanterveinek előkészítése az európai elvárásoknak megfelelően.
 - d. Felkészülés a mesterszakok indítására.
3. Az oktatói személyzet kialakítása
- a. álláskeretek;
 - b. az oktatói állások betöltése versenyvizsgálóval a megfelelő kritériumok betartásával;
 - c. az oktatói testület tagjainak periodikus szakmai értékelése az oktatás, kutatás, kutatásszervezés, kutatási programokban való részvétel szempontjából. A szakmai értékelések a tanári versenyvizsgákra vonatkozó törvényes előírások szerint történnek. Kidolgozandó a hallgatók véleménynyilvánításának rendszere az oktatók didaktikai munkájára vonatkozóan;

- d. az oktatók részvétele a környezetük technológiai, gazdasági, adminisztratív és kulturális problémáinak megoldásában;
- e. oktatók meghívása más egyetemekre;
- f. oktatók részvétele más egyetemek tudományos programjában;
- g. hazai és nemzetközi konferenciákon való részvétel;
- h. nyelvtudás mértéke;
- i. főállásúak aránya;
- j. interdiszciplináris programok léte;
- k. didaktikai laboratóriumok létezése és felszereltsége;
- l. idegen nyelvű előadások és szemináriumok szervezése.

4. A kutatás minősége

- a. tanszékek kutatási témái;
- b. az oktatók százalékos részvétele a kutatási témákban;
- c. közlemények száma, minősége, azok idézettsége;
- d. monográfiák, könyvek, egyetemi jegyzetek;
- e. közlemények rangos szakmai folyóiratokban, a közlemények nyelve, azok elérhetősége;
- f. saját folyóirat;
- g. saját kiadó;
- h. tudományos ülésszakok szervezése;
- i. részvétel hazai és nemzetközi tudományos rendezvényeken;
- j. kutatási projekteken való részvétel
 - hazai,
 - nemzetközi;
- k. szakmai kitüntetések;
- l. doktori fokozattal rendelkezők aránya;
- m. doktori iskolákba beiratkozottak aránya;
- n. kutatási laboratóriumok léte, felszereltsége;
- o. tudományos társaságok, akadémiák tagjainak száma;
- p. kutatásra szánt támogatás mértéke.

5. Az oktatási és kutatási feltételek biztosítása

- a. diák/tanár arány szakonként, karonként, az egyetemen;
- b. nem oktatói személyzet/oktatói személyzet aránya;
- c. egy diákra eső finanszírozás;
- d. saját jövedelem;
- e. oktatási felület/diák aránya;
- f. számítógép ellátottság (számítógép/diák);

- g. laboratóriumi ellátottság;
- h. internet hozzáférés (oktatók, hallgatók);
- i. épületek állaga, felszereltsége.

6. Az oktatás minősége

- a. tantervek;
- b. analitikus programok;
- c. hallgatók tájékoztatása, követelmények ismertetése;
- d. előadások minősége (előadók értékelése tudományos, didaktikai szempontból);
- e. szemináriumok minősége;
- f. laboratóriumok minősége;
- g. vizsgáztatás módja;
- h. előadások, szemináriumok, laborok értékelése
 - tanszékek által (ellenőrzés is),
 - diákok által;
- i. vizsgáztatás értékelése a diákok részéről;
- j. diák-tanár viszonya.

7. Az államvizsga előkészítése

- a. dolgozatok témáinak megválasztása;
- b. dolgozatok elkészítésének irányítása;
- c. dolgozatok értékelése;
- d. szakvizsgák tematikájának rögzítése;
- e. konzultációk szervezése;
- f. idegen nyelvvizsgára való felkészítés lehetősége.

8. Az akadémiai és gazdasági vezetés mechanizmusainak tökéletesítése

- a. egyetemi Charta aktualizálása;
- b. szabályzatok kidolgozása, aktualizálása a különböző egységek szintjén;
- c. minden állásra a követelmények, munkaköri leírások meghatározása;
- d. szenátus, kari tanácsok, tanszéki vezetés kompetenciáinak rögzítése, működésének szabályozása;
- e. adatkezelési, adatnyilvántartási rendszerek kialakítása;
- f. belső információs rendszer működtetése;
- g. pénzforrások azonosítása;
- h. költségvetés hatékony tervezése;

- i. költségvetés végrehajtásának nyomon követése;
- j. külső források felkutatása.

9. Minőség értékelésének és biztosításának megvalósítására vonatkozó bizottság létrehozása.

A sürgősségi kormányrendelet 3–9 tagú bizottság létrehozását írja elő. Az EMTE-n létrehozandó bizottság 7 tagú, melynek összetétele:

- az oktatói személyzet képviselői, karonként 1–1 oktató;
- a diákok és abszolvensek képviselői, 1 hallgató;
- a munkáltatók képviselői, 1 személy.

A bizottság operatív vezetését az intézmény vezetője vagy egy általa kinevezett személy (rektorhelyettes) látja el.

IV. Konkrét feladatok ütemezése

A fentiek szellemében a tanszékek, kari tanácsok, az EMTE Szenátusa megszervezi a tevékenységét, periodikusan elemzi a különböző mutatók szerint helyzetét és az önértékelési tanulmányt közzéteszi az egyetem honlapján.